

UITVOERING

KANSEN IN NOORD-BRABANT EN ZUID-HOLLAND

De visie is de basis voor uitwerking in concrete projecten. Zowel in Noord-Brabant als Zuid-Holland liggen kansrijke mogelijkheden en locaties. De meeste activiteiten hebben tot nu toe in Noord-Brabant plaatsgevonden.

VERSTERKEN BESTAANDE NATUURGEBIEDEN

In een aantal gebieden heeft LSNed samen met diverse andere partijen gewerkt aan versterking van de bestaande natuur. Voor de leidingenstraat grenzend aan Brabantse Wal/Markiezaat wordt 35 hectare integraal opgenomen in het beheer van de omliggende natuurgebieden. Daarbij gaat het om vershraling van grasland, nat grasland en ecologische graanteelt. Om de natuurwaarden in het Oudeland van Strijen te versterken vindt overleg plaats over de mogelijkheden van biologisch beheer. Het huidige agrarische beheer in dit gebied sluit reeds aan bij de gebiedsdoelstellingen uit het Natura2000 beheerplan. Het Buitenland van Rhooon, ten zuiden van Rotterdam, is aangewezen als een te ontwikkelen natuur- en recreatiegebied. LSNed overlegt met onder meer de provincie over de mogelijkheden van inpassing van de buisleidingenstraat in de door de provincie opgestelde landschappelijke visie. Voor het Valckesteynse Bos, tussen Rhooon en Poortugaal, wordt met Staatsbosbeheer nagedacht over het betrekken van de buisleidingenstraat bij de beheersvisie.

ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONES

LSNed onderzoekt hoe de buisleidingenstraat een bijdrage kan leveren aan de versterking van de ecologische verbindingzones die grenzen aan het beheergebied van de buisleidingenstraat. Daarbij gaat het om De Molenbeek (ten zuiden van Bergen op Zoom) en de kreek De Agger (ten westen van Woensdrecht).

VERSTERKING NATUURWAARDEN AGRARISCH GEBIED

LSNed stimuleert het realiseren van natuurlijke akkerranden en de inrichting van overhoeken (die onderdeel uitmaken van de leidingenstraat maar geen functie hebben) voor natuurdoelen. Momenteel worden de plannen nader uitgewerkt en zoekt LSNed naar samenwerkingspartners en financieringsbronnen.

Nieuwe kansen voor de natuur op en rond de leidingenstraat

MEERWAARDE SKB-SHOWCASE

MEERWAARDE SKB-SHOWCASE

Binnen de primaire doelstellingen van LSNed zijn beheervormen die recht doen aan versterking van de natuurwaarden en natuurgebieden en de versterking van de ecologische verbindingzones zonder meer mogelijk en kansrijk. Concreet betekent dit dat kavels die onder een ander beheer zijn gaan vallen beter passen bij de omgeving en een veelzijdigere en gevarieerdere flora en fauna kennen.

De Showcase toont dat aan. Tegelijkertijd laat de Showcase zien dat LSNed (voorheen vooral een intern georiënteerde organisatie) zeer wel in staat is om samen met andere partijen (bijvoorbeeld boeren of particuliere natuurbeschermingsorganisaties) een bijdrage te leveren aan de oplossing van maatschappelijke opgaven van deze tijd. LSNed is een vaste en gewaardeerde partner aan onderhandelingstafels geworden. Daarbij zijn de ervaring en expertise van SKB zonder meer een belangrijke aanvulling. SKB heeft voor LSNed deuren geopend van nieuwe (samenwerkings)partners en kennis en informatie uit haar brede netwerk voor LSNed ontsloten.

CONSORTIUM

- LSNed
- Grontmij

LSNED

Leidingenstraat Nederland (LSNed) beheert sinds 1972 een leidingenstraat tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen, met een totale oppervlakte van 800 ha. De primaire taak van LSNed is zorgdragen voor een adequaat beheer en onderhoud van de strook. Daarbij staan veiligheid, duurzaamheid en (het leveren van een bijdrage aan de) economische ontwikkeling voorop. Dienstbaarheid jegens bestaande en potentiële klanten is een belangrijk onderdeel van de werkwijze van LSNed. Een transparante en open houding hoort daar bij. Evenals samenwerking met andere partijen uit diverse geledingen: van provincie, gemeente of waterschap tot en met particuliere natuurbeschermingsorganisaties en individuele boeren. Om op die manier, samen met anderen, haar doelstellingen zo optimaal mogelijk te realiseren.

www.lsned.nl

Wouwbaan 135
4703 TA Roosendaal
Tel. 088 - 165 0100
info@lsned.nl
www.lsned.nl

skb
duurzame
ontwikkeling
ondergrond

Postbus 420
2800 AK Gouda
Tel. 085 - 486 24 30
programmabureau@skbodem.nl
www.skbodem.nl

SKB EN SKB-SHOWCASES

De Stichting Kennisontwikkeling en Kennisoverdracht Bodem (SKB) zet zich in voor het opsporen en delen van kennis over verantwoord gebruik en beheer van bodem en ondergrond. Concreet krijgt deze ambitie vorm in vernieuwende, praktijkgerichte projecten waarin de publieke en private sector bij elkaar worden gebracht. Dit gebeurt onder meer in SKB-Showcases: integrale, gebiedsgerichte projecten waarin samen met andere partijen gezocht wordt naar bijdragen aan bodem en ondergrond en aan duurzame ontwikkeling.

www.skbodem.nl

skb
duurzame
ontwikkeling
ondergrond

BIODIVERSITEITSLIEDING

De natuur van de buisleidingenstraat

November 2014

FOTOGRAFIE Koen Mol - ONTWERP Van Lint in vorm, Zierikzee

EEN LEIDINGENSTROOK VAN 800 HECTARE

Sinds 1972, met de komst van de speciale Buisleidingenstraatwet, heeft LSNed de buisleidingenstraat tussen Rotterdam en Antwerpen in beheer. In totaal gaat het om een strook van 800 hectare met ondergrondse buisleidingen voor het transport van diverse gasen en vloeistoffen en de mogelijkheid voor de aanleg van nieuwe leidingen. Tot voor kort waren de gronden van de leidingstraat vooral in gebruik voor akkerbouw en weiland (met uitzondering van twee gedeeltes die zijn ingericht als heide en een golfbaan).

VEILIG, ONGESTOORD EN DUURZAAM

Uitgangspunt van het beheer zijn een veilige en ongestoorde ligging van de leidingen, duurzaamheid en economische ontwikkeling. Daarbij is LSNed voortdurend op zoek naar een optimum tussen deze drie hoofdoelstellingen. Dat betekent dat andere vormen van grondbeheer in beeld kunnen komen; beheervormen die een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van meerdere doelstellingen en aan de oplossing van de maatschappelijke opgaven van deze tijd.

BIODIVERSITEIT

Een van de meer kansrijke vormen van medegebruik is natuur. Doordat de leidingenstraat als een lang lint door het landschap van Brabant en Zuid-Holland loopt, liggen hier de nodige kansen en mogelijkheden: voor bestaande natuurgebieden, voor ecologische verbindingzones en voor versterking van natuur in het agrarisch gebied. Het deelproject 'Biodiversiteitsleiding' gaat over de mogelijkheden, meerwaarde en consequenties van de concrete uitwerking van de optie natuur op de leidingenstraat in Noord-Brabant en Zuid-Holland.

SKB-SHOWCASE

LSNed heeft de afgelopen jaren de nodige veranderingen ondergaan. Een open en transparante opstelling richting de omgeving en potentiële samenwerkingspartners is daar een onderdeel van. De start van de SKB-Showcase past volledig in die strategie. In de showcase Buisleidingenstraat staat de relatie tussen het boven- en ondergrondse ruimtegebruik centraal. De inzet is om de kansen en mogelijkheden voor het meervoudig ruimtegebruik in kaart te brengen, oplossingsrichtingen te genereren voor het bodemwaterbeheer en de baten en sturingsaspecten in kaart te brengen. In deze brochure komen de resultaten van een van de onderdelen van de showcase, de visie biodiversiteitsleiding en de uitwerking daarvan aan de orde.

Het lange lint van de leidingenstraat leent zich uitstekend voor 'natuurlijk' medegebruik

BUISLEIDINGEN EN BIODIVERSITEIT

ANALYSE

De leidingenstraat loopt als een langgerekt lint door het landschap. Van Noord naar Zuid worden daarbij diverse landschapstypen, waterwegen, ecologische netwerken en andere verbindingen voor mens en natuur doorsneden. Daarbij fungeert de strook soms als barrière, maar soms ook als (mogelijke) verbindingzone. De Showcase is gestart met een analyse van de natuurgebieden en ecologische verbindingzones die door de strook doorsneden worden of die er aan grenzen.

DRIE SCHAALNIVEAUS

In de analyse zijn drie schaalniveaus onderscheiden:

- tussen gebieden: de buisleidingenstraat die ecologische verbindingzones en natuurgebieden met elkaar verbindt;
- in een gebied: de relatie tussen mogelijkheden van de buisleidingenstraat en aangrenzende natuurgebieden;
- lokaal: de buisleidingenstraat die lokale akkerflora en -fauna versterkt.

RISICO'S

De nieuwe, meer natuurgerichte functie van de leidingenstraat mag de primaire taak van LSNed, de zorg voor een veilige en ongestoorde ligging van de leidingenstraat en het snel en effectief aanleggen van nieuwe buisleidingen, niet in de weg staan. Een risico-inventarisatie in de analysefase heeft opgeleverd dat er zowel in de bestaande als nieuwe situatie (bepaalde) risico's op het voorkomen van beschermde soorten flora en fauna zijn. Monitorings- en beheermaatregelen moeten ervoor zorgen dat mogelijke risico's - dat wil zeggen het voorkomen van beschermde soorten - tijdig in beeld komen. Tegelijkertijd meent LSNed dat het beter is bewust op mogelijke ontwikkelingen te anticiperen dan onbewust met de effecten geconfronteerd te worden.

DOELSTELLINGEN

Tijdens de analysefase is een conceptvisie opgesteld met drie centrale doelstellingen: het versterken van de bestaande natuurgebieden, van de ecologische verbindingen en van de natuurwaarden in het agrarisch gebied. Samen met het Brabants Landschap zijn deze doelstellingen nader geconcretiseerd voor hun grondgebied op de Brabantse Wal.

Inmiddels vaste en gewaardeerde partner aan de onderhandelingstafel

VISIE

VERSTERKEN BESTAANDE NATUURGEBIEDEN

Op een aantal plaatsen grenst de leidingenstrook aan gronden van natuurbeherende organisaties. Door samenwerking met deze organisaties kan het beheer op elkaar afgestemd worden. Het (ecologische) beheer van de buisleidingenstraat sluit zo perfect aan op dat van het naastgelegen natuurgebied. De voordelen zijn: landschapsversterking, versterking landschappelijke inpassing van de buisleidingenstraat en integraal beheer. Het Oudeland van Strijen en de Brabantse Wal zijn concrete gebieden waar dit aan de orde is.

VERSTERKEN ECOLOGISCHE VERBINDINGEN

Op een aantal plaatsen raakt of doorsnijdt de buisleidingenstraat bestaande of geplande Ecologische Verbindingszones. Door de gronden van de buisleidingenstraat in te zetten kan het ecologisch netwerk worden versterkt. Dat kan zowel op lokaal als op een hoger schaalniveau. Alle grote en kleine projecten samen kunnen één nieuwe lange ecologische verbinding gaan vormen. De meeste projecten dragen dus zowel bij aan een lokale doelstelling als aan een bovenregionale doelstelling.

VERSTERKEN NATUURWAARDEN AGRARISCH GEBIED

Het overgrote deel van de buisleidingenstraat loopt door agrarisch gebied. De biodiversiteit van het Nederlands agrarisch gebied staat de laatste jaren sterk onder druk. Kenmerkende vogelsoorten (bijvoorbeeld Patrijs, Veldleeuwerik, Geelgors) en zoogdieren (bijvoorbeeld de Hermelijn) nemen in aantal af. Maatregelen als de aanleg van bloemrijke akkerranden, biologische graanteelt of het aanleggen van landschapselementen (op overhoekjes) kunnen het voedsel- en broedareal versterken en een nieuwe impuls geven aan "verse" populaties.

Een open houding werkt en leidt tot enthousiasme en verrassende inzichten